

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. КАРАЗІНА

ЗАТВЕРДЖУЮ
заступник голови приймальної комісії,
в.о. ректора Харківського
національного університету імені
В.Н. Каразіна
_____Олександр ГОЛОВКО

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з бізнес-аналітики та міжнародної статистики
за спеціальністю 051 «Економіка»
освітня програма «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»
(для здобуття ступеня магістра)

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД
Сертифікат 7AFDA0070001
Підписувач ГОЛОВКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ
Дійсний з 01.09.2022 13:31:33 по 31.08.2024 23:59:59

Харків – 2024

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступне випробування на освітню програму «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика» для здобуття ступеня магістра передбачає наявність у абітурієнта диплома бакалавра з будь-якої спеціальності. Кожен абітурієнт повинен вчасно здати заяву та всі необхідні документи до приймальної комісії.

Метою випробування є оцінка отриманої абітурієнтом кваліфікації, тобто рівня оволодіння ним загальнотеоретичними і спеціальними знаннями в сфері економіки, статистики та підприємництва, навичками їх практичного використання при вирішенні конкретних задач, пов'язаних з аналізом економічних та бізнес процесів, а також їх загальнокультурного кругозору, необхідного сучасному фахівцеві.

Вступне випробування проводиться у встановлені терміни згідно наказу по університету. Перед випробуванням спеціалісти профільної кафедри забезпечують проведення консультацій з ключових питань випробування.

Вступне випробування приймає екзаменаційна комісія (ЕК), склад якої затверджується окремим наказом. До складу ЕК входять ведучі викладачі курсів, які внесені до програми випробування.

Абітурієнти, що успішно склали вступне випробування, рекомендуються до зарахування для навчання згідно поданої заяви, відповідно, за освітньою програмою «магістр» «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика».

2. ЗМІСТ ВИПРОБУВАННЯ

До програми вступного випробування включені ключові питання з професійно-орієнтованих дисциплін нормативної частини програми підготовки бакалаврів з економіки:

1. Мікроекономіка
2. Макроекономіка
3. Статистика
4. Основи підприємництва та міжнародного бізнесу
5. Міжнародна статистика

І. ПРОГРАМА КУРСУ «МІКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Основи економіки. Ефективність використання ресурсів

Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Визначення: Макроекономіка. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка.

Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність.

Загальнонаукові методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Поняття нормативної і позитивної економіки.

Тема 2. Попит, пропозиція та ринковий механізм

Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові визначники попиту.

Суть та види еластичності попиту. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту.

Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові визначники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції.

Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив змін попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку.

Прямий і непрямий вплив держави на ринкову рівновагу. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкове становище покупців і продавців. Чисті втрати суспільства.

Тема 3. Теорії поведінки споживача

Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага

Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ.

Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості.

Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід–споживання». Модель (крива) «ціна–споживання».

Тема 4. Теорія виробництва і витрат

Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактору виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва.

Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника.

Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток.

Постійні, змінні, сукупні витрати виробництва. Середні і граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах.

Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.

Тема 5. Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія

Сутність ринкової структури. Види ринкових структур.

Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах.

Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах. Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

Рекомендована література

Основна література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. [С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін.]; за ред. С. Панчишина і П. Островерха. 3-тє вид., виправл. та доп. Кн.1.: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка. Львів: Априорі, 2017. 567с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2 кн. / [С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.]; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. кн. 2: Мікроекономіка. 2-ге вид., виправл. і доповн. К.: Знання, 2014. 390 с.
3. Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Мікроекономіка: пер. з англ. Львів: Просвіта, 1999. 650с.
4. Мікроекономіка: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2007. 677 с.
5. Мікроекономіка: практикум: навч. посібник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2010. 491 с.
6. Ястремський О. І., Гриценко О. Г. Основи мікроекономіки: підручник. Київ: Знання-Прес, 2007. 579 с.
7. Steven A. Greenlaw, David Shapiro. Principles of Microeconomics 2e Based on the 2nd edition of Principles of Economics, Economics and the Economy, 2e by Timothy Taylor. URL: https://d3bxy9euw4e147.cloudfront.net/oscmsprodcms/media/documents/Microeconomics2e-OP_TYV1xIr.pdf
8. Patric M. Emereson. Intermediate Microeconomics. URL: <https://open.oregonstate.education/intermediatemicroeconomics/>

Допоміжна література

1. Безугла В. О., Постіл І. І. Мікроекономіка: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. 288 с.
2. Вініченко І. І., Дацій Н. В., Корецька С. О. Мікроекономіка: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 272 с.
3. Курс мікроекономіки: навчальний посібник для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» / за ред. С. І. Архієреєва. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2019. 156 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Нормативно-законодавчі акти у державному секторі, підприємницької діяльності, міжнародні стандарти. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
2. Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. Періодичні видання НБУ. URL: <https://www.bank.gov.ua/>
3. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України/ URL : http://dspace.nbuv.gov.ua/browse?order=ASC&rpp=20&sort_by=1&etl=-&offset=17032&type=title

II. ПРОГРАМА КУРСУ «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний продукт (ВНП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Три методи обчислення ВВП.

Індекси цін та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. ВВП-розрив. Дефлятор ВВП. Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання.

Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична схильність до споживання та до заощадження. Середня схильність до споживання і до заощадження. Чинники споживання та заощадження.

Суть та види інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Похідні інвестиції (автономні та індуційовані). Мультиплікатор видатків.

Сукупні видатки. Рівноважний рівень ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Інфляційний і рецесійний розриви.

Тема 2. Сукупний попит і сукупна пропозиція

Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит. Крива сукупного попиту та її переміщення.

Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах.

Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність

Діловий цикл та його фази (криза, депресія, поживлення, піднесення). Причини економічних коливань. Малі, середні та довгі цикли.

Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки. Рівень та темп інфляції.

Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна).

Безробіття та його види (структурне, фрикційне, природне, циклічне). Рівень безробіття.

Тема 4. Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави

Грошовий ринок та його агрегати.

Попит на гроші. Пропозиція грошей. Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку.

Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей).

Тема 5. Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна). Крива Лаффера

Фінансові ресурси. Зв'язок між обсягом фінансових ресурсів і станом суспільства. Формування фінансових ресурсів та проблема узгодження інтересів. Фінансова система держави та її особливості.

Фіскальна (бюджетно-податкова) політика держави і її цілі. Дискреційна і недискреційна (автоматична) фіскальна політика.

Бюджетна система як центральна ланка фінансової системи: поняття, структура, рівні, принципи, функції, інститути. Міжбюджетні відносини.

Державний бюджет: основні статті доходів та витрат. Трансферти, дотації, субвенції, субсидії. Бюджетний дефіцит і профіцит.

Проблема збалансованого державного бюджету.

Податкова система: сутність, структура, рівні, суб'єкти і об'єкти оподаткування. Принципи, функції, форми і цілі оподаткування.

Взаємозв'язок між величиною ставки податків і надходженням коштів у державний бюджет. Крива А. Лаффера.

Особливості податкової системи в Україні.

Тема 6. Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний). Фактори економічного зростання

Довготривалі тенденції зростання ВВП (ЧВП) в сучасних економіках. Економічне зростання як спосіб вирішення соціально-економічних проблем і задоволення нових потреб.

Екстенсивний і інтенсивний типи економічного зростання. Якість економічного зростання. Інноваційна економіка. Фактори економічного зростання. Результати економічного зростання. Стійкість економічного росту.

Еволюція наукових підходів до дослідження економічного зростання. Моделі рівноважного економічного зростання. Ефекти мультиплікатора та акселератора.

Тема 7. Людські ресурси та людський розвиток

Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку. Очікувана під час народження тривалість життя. Середня тривалість навчання.

Очікувана тривалість навчання. ВНД на душу населення.

Тема 8. Соціальна економіка та політика

Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики.

Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія).

Рекомендована література

Основна література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. [С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін.]; за ред. С. Панчишина і П. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. кн.1.: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка. Львів: Априорі. 2017. 567с.
2. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка. Підручник. За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання. 2007. 703 с.
3. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. / Укладачі: проф. Малий І. Й., проф. Радіонова І. Ф., доц. Куценко Т. Ф., доц. Федірко Н. В. та ін. К.: КНЕУ, 2017. 200 с. URL: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/
4. Макроекономіка: базовий курс: навч. посіб. / [проф. І. Й. Малий, проф. І. Ф. Радіонова, доц. Т. Ф. Куценко, доц. Н. В. Федірко та ін.] К.: КНЕУ, 2016. 246 с.
5. Mitchell W., Wray R., Watts M. Macroeconomics. Red Globe Press, 2019. 600 p.

Допоміжна література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2 кн. / [С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.]; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. 2-ге вид., виправл. і доповн. Київ: Знання, 2013. 615 с.
2. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка / З. Г. Ватаманюк [та ін.]; за ред. З. Г. Ватаманюка, О. З. Ватаманюка. Львів: Інтелект-Захід, 2008. 540с.
3. Ashmarina S., Vochozka M. Sustainable Growth and Development of Economic Systems: Contradictions in the Era of Digitalization and Globalization. Springer International Publishing, 2019.
4. Romer D. Advanced Macroeconomics. 5-th ed. 2018. 801 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: www.amc.gov.ua
2. Офіційний сайт Верховної Ради України . URL: www.rada.gov.ua
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua/

5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua
6. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку www.ssmc.gov.ua
7. Урядовий портал. URL: www.kmu.gov.ua

III. ПРОГРАМА КУРСУ «СТАТИСТИКА»

Тема 1. Предмет і методологія статистичної науки

Визначення “статистики” як науки. Історія статистики. Взаємозв’язок статистики з науками, що визначають якісну сутність категорій. Предмет дослідження статистики. Статистична методологія як сукупність загальних правил (принципів) і спеціальних прийомів і методів статистичного дослідження. Теоретична база статистики.

Специфічні методи чисельної характеристики явищ. Основні етапи (стадії) статистичного дослідження: 1) статистичне спостереження; 2) зведення і групування статистичних даних; 3) опрацювання статистичних показників, отриманих при зведенні, і аналіз результатів для одержання обґрунтованих висновків щодо стану досліджуваного явища і закономірностей його розвитку.

Особливості статистичної методології.

Тема 2. Теорія статистичного спостереження

Поняття про статистичне спостереження і його місце в комплексі статистичного дослідження. Сучасні джерела та носії статистичної інформації, особливості їх використання. Вимоги, що пред’являються до статистичних даних та статистичного спостереження.

Об’єкт статистичного спостереження, одиниця сукупності, одиниця спостереження. Поняття статистичної ознаки. Кількісні ознаки. Якісні ознаки: альтернативні, з упорядкованими станами, з неупорядкованими станами. Термін (період) і критичний момент статистичного спостереження. Види спостережень за ступенем охоплення первинної сукупності та часом реєстрації фактів. Способи спостереження. Моніторинг соціально-економічних явищ.

Точність статистичного спостереження. Помилки спостереження: реєстрації, репрезентативності. Випадкові й систематичні помилки реєстрації та репрезентативності. Заходи, що сприяють підвищенню точності статистичного спостереження.

Тема 3. Зведення й групування статистичних матеріалів

Поняття про статистичне зведення. Види та аналітичні функції статистичних угруповань. Структурні, типологічні, аналітичні групування. Ряд розподілу як основа угруповань. Види рядів розподілу. Принципи формування груп. Способи перегрупування даних (вторинні групування).

Статистична таблиця, її підмет і присудок. Характеристика простих, групових та комбінаційних таблиць, що вибираються в залежності від цілі їх побудови. Правила складання таблиць.

Тема 4. Графічний метод

Поняття про статистичні графіки. Аналітичне значення статистичних графіків. Значення графіків в узагальненні статистичної інформації. Основні елементи статистичного графіку: графічний образ, поле графіку, масштабні орієнтири, експлікація графіку.

Класифікація статистичних графіків за способом побудови, за формою графічних образів, за характером завдань, що вирішуються. Розподіл графіків за способом побудови: діаграми та статистичні карти. Діаграми порівняння, динаміки та структурні діаграми. Фонові та крапкові картограми, картодіаграми.

Тема 5. Теорія статистичних показників

Поняття про статистичний показник. Система статистичних показників. Функції системи статистичних показників. Статистичні показники, подані абсолютними, відносними й середніми величинами. Прості й складні абсолютні величини. Одиниці виміру: натуральні, умовно-натуральні й вартісні.

Відносні статистичні величини, їх види за аналітичною функцією. Форми вираження відносних величин. Особливості розрахунку відносних величин.

Характеристика середньої величини в статистиці. Застосування методу середніх величин у статистичних дослідженнях. Загальна середня та групова середня величина. Функціональна та порядкова (позиційна) середня величина. Умови застосування різних видів середніх величин: середньої арифметичної, середньої гармонійної, середньої геометричної, середньої квадратичної. Основні види позиційних (порядкових) середніх: мода та медіана. Порядкові характеристики (квантилі) розподілу: квартилі, квинтилі, децилі, перцентилі. їх роль в аналізі закономірностей розподілу.

Тема 6. Аналіз рядів розподілу

Поняття про варіацію ознаки. Значення показників варіації ознаки.

Ряди розподілу, сформовані в результаті статистичного групування. Дискретні ряди розподілу. Інтервальні варіаційні ряди розподілу з рівними й нерівними інтервалами. Частота, накопичена частота та частість. Застосування узагальнюючих показників варіаційного ряду для аналізу й порівняльної характеристики різних рядів розподілу: показники центру розподілу (центру групування), показники ступеня варіації, показники форми розподілу.

Абсолютні й відносні характеристики варіації: розмах, середнє лінійне відхилення, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації.

Види та взаємозв'язок дисперсій. Варіація якісних ознак.

Тема 7. Вибіркове спостереження

Вибіркова сукупність. Характеристика етапів вибіркового спостереження. Основні способи формування вибірових сукупностей, що забезпечують репрезентативність вибірових оцінок: систематична, стратифікована й серійна вибірки; багатоступенева й багатофазна вибірки. Велика й мала вибірка. Визначення граничної помилки при проведенні великої й малої вибірок. Визначення мінімально достатнього обсягу вибірки.

Проста випадкова вибірка: повторна й безповторна. Визначення середньої квадратичної помилки простої випадкової повторної й безповторної вибірки. Довірчий інтервал і довірча ймовірність. Визначення граничної помилки вибірки для простої випадкової повторної й безповторної вибірки. Наближені способи оцінки генеральної дисперсії.

Тема 8. Індекси та їх використання в економіко-статистичних дослідженнях

Поняття про економічні індекси. Основні задачі, які вирішуються за допомогою індексів: вимірювання складних явищ за часом, вплив окремих факторів на динаміку складного явища, порівняння з минулим періодом, з іншою територією, з нормативами, планами, прогнозами.

Індивідуальні індекси. Загальний індекс. Агрегатна форма індексу. Індексний метод аналізу чинників динаміки. Побудова взаємозалежних індексів на прикладі індексів цін фізичного об'єму продукції (або фізичного об'єму товарообігу) і індексу вартості (або товарообігу).

Визначення ступеня впливу двох факторів – змін значень показника й змін структури явища – на загальну динаміку середньої. Індекс змінного складу, індекс фіксованого складу й індекс структурних зрушень.

Тема 9. Аналіз рядів динаміки

Поняття про ряди динаміки. Види рядів динаміки. Моментні та інтервальні ряди. Основні правила побудови рядів динаміки. Порівнянність рівнів ряду: у територіальному розрізі, за часом. Показники аналізу рядів динаміки. Абсолютний приріст та абсолютне значення одного проценту приросту. Темпи росту та темпи приросту. Середній рівень ряду. Середній темп росту та приросту. Порівняння рядів динаміки.

Методи виявлення основної тенденції зміни рівнів ряду динаміки. Метод укрупнення інтервалів. Метод ковзної середньої. Аналітичне вирівнювання рядів динаміки. Тренд ряду. Метод найменших квадратів. Методи вивчення сезонних коливань. Метод абсолютних різниць. Метод відносних різниць. Визначення індексів сезонності. Комплексний аналіз взаємопов'язаних рядів. Екстраполяція рядів динаміки та прогнозування.

Тема 10. Статистичне вивчення взаємозв'язків між кількісними та якісними ознаками

Суть та види взаємозв'язків. Актуальність вивчення статистичних закономірностей. Класифікація зв'язків між явищами і їхніми ознаками за ступенем тісноти зв'язків, напрямку й аналітичному вираженню. Функціональні і статистичні зв'язки. Модель стохастичного зв'язку. Кореляційний зв'язок. Прямі й зворотні зв'язки. Прямолінійні й криволінійні зв'язки. Однофакторні й багатфакторні зв'язки.

Найпростіші методи вивчення статистичних зв'язків. Метод зіставлення двох рядів. Метод аналітичних групувань.

Таблиця спряженості як інформаційна база вимірювання стохастичного зв'язку. Особливості аналізу таблиць спряженості, коефіцієнти взаємної спряженості, умови їх використання.

Категоризовані ознаки. Двохвходові таблиці спряженості. Таблиця “чотирьох полів”. Розрахунок Теоретичних частот (частостей). Показники щільності зв'язку між двома ознаками. Коефіцієнти асоціації та контингенції. Коефіцієнти взаємної спряженості Пірсона та Чупрова. Поняття про рангову кореляцію. Рангові коефіцієнти Фехнера, Спірмена й Кендала. Коефіцієнт конкордації.

Рекомендована література

Основна література

1. Єріна А. М. Статистика : підручник. К. : Знання, 2009. 484 с.
2. Статистика : методичні вказівки до виконання розрахунково-графічного завдання / Т. Г. Чала, Г. С. Корепанов, О. С. Корепанов та ін. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 120 с.
3. Статистика : навч.-метод. посібн. / О. С. Корепанов, В.М. Соколов, Т. Г. Чала. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 151 с.
4. Introduction to Statistics. David M. Lane. Online Edition. URL: <http://onlinestatbook.com/>

Допоміжна література

1. Корепанов О. С. Методологічні засади статистичного забезпечення управління розвитком “розумних” сталих міст в Україні: монографія. Київ: ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2018. 354 с.
2. Data Analysis and Business Modeling: Microsoft Excel 2013 / Wayne L. Winston / 2017 Microsoft. 2015. Офіц. веб-сайт. URL : <https://www.microsoft.com/store/microsoft-excel-2013-data-analysis-and-business-modeling-9780735669130>.
3. Levine D. M. Statistics for Managers Using Microsoft Excel (7th edition) / D. M. Levine, D. F. Stephan, D. F. Szabat. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2013.
4. Lyman R. An Introduction to Statistical Methods and Data Analysis / R. Lyman, Ott Michael Longnecker / Sixth Edition. Texas A&M University : Brooks/Cole, Cengage Learning, 2010.
5. Sukumar Arun. Applied Business Analysis / Arun Sukumar. Lucian Tipi ; Jayne Revill, 2016.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.
2. Нормативно-правові акти / Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.

3. Статистична інформація / Державна служба статистики України ; Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.

IV. ПРОГРАМА КУРСУ «ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ»

Тема 1. Теоретичні основи вивчення підприємницької діяльності

Суть, предмет і мета вивчення курсу «Основи підприємництва».

Подібність та відмінність бізнесу та підприємництва. Види бізнесу, підприємництво як різновид бізнесу. Найперспективніші сфери підприємницької діяльності. Власність, її суб'єкти та об'єкти, відносини власності, право власність.

Економічна свобода, або свобода підприємництва.

Тема 2. Основні функції підприємництва. Суб'єкти та основні форми підприємницької діяльності

Підприємство як самостійний суб'єкт господарювання. Господарська діяльність. Основне завдання функціонування підприємства.

Види та організаційні форми підприємств (за формами власності) в Україні. Види та організаційні форми підприємств (за способом утворення (заснування) та формування статутного фонду).

Принципи організації підприємницької діяльності. Функції підприємництва.

Ознаки щодо створення та функціонування малих підприємств, які встановлюються відповідно до законодавства України.

Основна функція підприємництва – створення матеріальних благ і прибутку. Розрахунки прибутку та рентабельності виробництва продукції.

Тема 3. Організація, заснування, функціонування і регулювання підприємницької діяльності в Україні

Загальні умови створення підприємства. Рішення про створення підприємств. Умови, при яких підприємство набуває прав юридичної особи.

Статут підприємства, його затвердження. Зміст статуту підприємства.

Статутний капітал. Його значення для підприємства при формуванні власних основних та оборотних засобів.

Державна реєстрація підприємства. Документи, які подаються для державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності. Відкриття або закриття рахунків у банках суб'єктів підприємництва.

Припинення діяльності підприємства.

Тема 4. Економічні основи підприємництва

Економічна діяльність підприємства. Система економічних показників діяльності підприємства.

Витрати виробництва та витрати обігу. Собівартість продукції та витрати, що включаються до її складу. Категорії собівартості продукції. Зовнішні витрати (явні) – витрати підприємства на придбання у зовнішніх постачальників необхідних ресурсів; внутрішні витрати (неявні).

Поняття основних засобів (основного капіталу). Класифікація груп основних засобів та мінімально допустимі строки їх корисного використання (амортизації). Методи нарахування амортизації основних засобів.

Поняття оборотних коштів (оборотних активів). Склад матеріальних оборотних коштів (оборотних активів). Склад і структура оборотних коштів у виробництві.

Тема 5. Бізнес-планування в підприємницькій діяльності

Основні функції бізнес-плану. Принципи складання бізнес-плану.

Етапи щодо підготовки бізнес-плану.

Основні структурні елементи бізнес-плану: вступна частина, загальна характеристика підприємства, опис підприємницької діяльності (бізнесу), характеристика товару або послуги, виробничий план, план маркетингу, організаційний план, оцінка ризику и страхування, фінансовий план, юридичний план.

Тема 6. Кадри та оплата праці в підприємницькій діяльності

Персонал підприємства. Склад і структура кадрів на підприємстві. Поняття руху персоналу на підприємстві.

Обліковий склад робітників підприємства. Середньооблікова кількість працівників. Показники руху персоналу підприємств.

Система підготовки кадрів та підвищення кваліфікації. Формування трудового колективу. Поняття трудового договору (контракту) і договору підяду. Показники ресурсів робочого часу та їх використання. Баланс робочого часу.

Мотивація в бізнесі. Види стимулів до праці. Організація оплати праці в бізнесі. Принципи оплати праці. Форми і системи оплати праці працівників підприємства. Сутність безтарифної системи оплати праці.

Тема 7. Загальна характеристика міжнародного бізнесу

Сутність поняття «міжнародний бізнес». Форми міжнародної підприємницької діяльності.

Багатонаціональні компанії як ключова форма функціонування міжнародного бізнесу. Економічна природа багатонаціональних корпорацій.

Види стратегій міжнародних компаній. Вибір основних стратегій та їх еволюція. Групи еталонних стратегій розвитку міжнародного бізнесу.

Організаційні аспекти розвитку міжнародних компаній. Сутність поняття «організаційна структура», її види у міжнародному бізнесі.

Основні правові системи, їх характеристика. Способи розв'язування конфліктів у міжнародному бізнесі. Специфіка ринку інтелектуальної власності. Умови конкуренції на світовому ринку як фактор і основа розвитку

міжнародного бізнесу. Фінансова централізація, що посилюється. Проблеми та перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні

Тема 8. Процеси глобалізації та їх вплив на розвиток міжнародного бізнесу

Глобалізація та чинники її впливу на поведінку міжнародних компаній.

Природа, причини та особливості сучасного міжнародного інтеграційного процесу. Інтеграція економік країн у світове господарство як чинник економічного зростання. Форми, стадії та механізми міжнародної економічної інтеграції. Економічні наслідки міжнародної інтеграції, їх вплив на міжнародний бізнес. Інтеграційні альянси сучасного світового господарства. Теорії інтернаціоналізації бізнесу.

Глобалізація ринків та виробництва. Міжнародна кооперація і спеціалізація.

Україна в світових інтеграційних процесах. Західноєвропейський вектор інтеграції України.

Рекомендована література

Основна література

1. Донець Л.І. Основи підприємництва. URL : http://p-for.com/book_101.html
2. Міжнародний бізнес. Підручник. / за ред. проф. В. А. Вергуна. К.: ВАДЕКС, 2014. 810 с.
3. Міжнародний бізнес. Навчальний посібник / О. М. Файчук, С. В. Сидоренко. К. : НУБіП України, 2016. 236 с.
4. Міжнародний бізнес та біржові ринки. Конспект лекцій / укладачі: Л. Ю. Сагер, Л. О. Сигида. Суми : Сумський державний університет, 2017. 110 с.
5. Основи організації бізнесу. Навчальний посібник / Мельников А. М. ЦУЛ, 2017. 200 с.
6. Основи підприємництва. Підручник. [Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О., та ін.] ; під заг. ред. Н. В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
7. Ian McMaster Communication for International Business : The Secrets of Excellent Interpersonal Skills, 2013. HarperCollins Publishers, 224 p.

Допоміжна література

1. Ануфрієва О. Л., Пальчевська Т.Г., Лагоцька Г.М. Підприємницька діяльність. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2014. 304 с.
2. Михайленко О. Г., Красніков Д.А. Посібник до вивчення дисципліни «Міжнародний бізнес». Дн-ск: Видавництво «КИТ», 2014. 128 с.
3. Управління міжнародним бізнесом. Конспект лекцій для студентів економічного спрямування, аспірантів, викладачів. / Н.Г. Ушакова, К.Ю. Величко, О.І. Печенка. Харків: Видавництво «Форт», 2016. 126с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003, чинний з 01.01.2004 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Ділові послуги. URL : <https://diloviposlugy.kiev.ua/formi-reyestratsiynih-zaуav>
3. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Нормативна база. URL : <http://www.nibu.factor.ua/info/instrbuh/npsbu1/>
4. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. Офіц. веб-сайт. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>
5. Нормативно-правові акти // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854

V. ПРОГРАМА КУРСУ «МІЖНАРОДНА СТАТИСТИКА»

Тема 1. Організація міжнародної статистики

Предметне поле міжнародної статистики.

Статистична діяльність міжнародних організацій.

Міжнародне співробітництво в області офіційної статистичної діяльності.

Тема 2. Інтегрована система міжнародних статистичних класифікацій

Сутність та завдання класифікації статистичної інформації.

Створення та розвиток інтегрованої системи міжнародних статистичних класифікацій. Гармонізація статистичних класифікацій.

Класифікації видів економічної діяльності (ISIC, rev.4; NACE, rev.2; КВЕД–2010).

Класифікації основної продукції (CPC, rev. 2.1; CPA, rev. 2.1; СКП–2011).

Гармонізована система опису та кодування товарів (HS; CN; УКТЗЕД–2013).

Класифікація інституціональних одиниць за секторами економіки (KICE).

Основні джерела інформації про міжнародні статистичні класифікації.

Тема 3. Інформаційне забезпечення міжнародної статистики

Роль міжурядових організацій у формуванні статистичних баз даних.

Основні статистичні бази даних міжурядових організацій.

Тема 4. Теоретичні засади дослідження сталого розвитку

Концепція та складові сталого розвитку.

Цілі і завдання в області сталого розвитку.

Глобальні показники досягнення цілей і виконання завдань в області сталого розвитку на період до 2030 року. Global SGD Index.

Інформаційне забезпечення аналізу глобальних показників досягнення цілей сталого розвитку за країнами світу.

Тема 5. Міжнародні індекси та рейтинги

Основні міжнародні індекси та рейтинги.

Індекс розвитку ІКТ (ICT Development Index (IDI)).

Індекс людського розвитку (Human Development Index (HDI)).

Тема 6. Методологія оцінювання неспостережуваної економіки в міжнародній практиці

Теоретичні основи вивчення неспостережуваної економіки: основні поняття, види й підходи до вимірювання.

Неспостережувана й неформальна економіка у СНР-2008.

Оцінка компонентів неспостережуваної економіки.

Тема 7. Міжнародна статистика населення

Міжнародні органи та організації, що досліджують народонаселення.

Перепис населення як основне джерело даних у статистиці населення.

Вивчення чисельності населення та його розміщення по території країни.

Тема 8. Статистика міжнародного туризму

Туризм як об'єкт статистичного дослідження.

Групи статистичних показників туристської індустрії.

Оцінка внеску туристичного продукту в економіку країни.

Рекомендована література

Основна література

1. Міжнародна статистика : навчальний посібник / О. С. Корепанов, В. М. Соболев, Т. Г. Чала та ін. ; за ред. В. М. Соболева, Т. Г. Чалої. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 442 с.

2. Економічна статистика : Навч. посібн. / за наук. ред. В. М. Соболева – Харків. ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. – 384с.

3. Incoterms® 2020 / International Chamber of Commerce // The world Business Organization. URL : <https://iccwbo.org/publication/incoterms-2020-introduction/>.

Допоміжна література

1. Resolution concerning the measurement of working time. The 18th International Conference of Labour Statisticians / ILO, 2008. URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_112455.pdf.

2. UN Classifications Registry / United Nations Statistics Division. URL: <http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/default.asp>.

3. UNWTO. 2017 Annual Report <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419807>.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. Офіц. веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.

2. Нормативно-правові акти // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL:http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.

3. Статистична інформація / Державна служба статистики України // Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Л. Костенко, Є. Копанєва // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.

5. World development report 2019 The Changing Nature of Work / URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2019>.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Структура завдання

Кожен варіант завдання фахового вступного випробування складається з двох частин:

- 1) теоретичне завдання, яке включає 14 тестів;
- 2) 2 розрахунково-аналітичних завдання.

Вірні відповіді в завданнях фахового вступного випробування підлягають закреслюванню в аркуші відповіді.

Кожен тест теоретичного завдання – закритої форми з множинним вибором (декілька правильних відповідей).

Критерії оцінювання

Кожен тест теоретичного завдання – закритої форми з множинним вибором (декілька правильних відповідей).

Кожен тест теоретичного завдання оцінюється наступним чином:

1) повна вірна відповідь
(відмічено всі вірні відповіді та не вказані невірні відповіді)	–	10 балів
2) неповна вірна відповідь
(відмічено більше вірних відповідей, ніж невірних відповідей)	–	7 балів
3) кількість вказаних вірних відповідей дорівнює кількості невірних відповідей	–	5 балів
4) неповна невірна відповідь
(відмічено невірних відповідей більше, ніж вірних відповідей)	–	2 бали
5) повністю невірна відповідь
(усі відповіді дано невірно або не відмічено жодної відповіді)	–	0 балів

Закреслення всіх варіантів відповідей на тестові питання на аркуші відповіді не допускається та прирівнюється до 0 балів.

Кожне розрахунково-аналітичне завдання містить одну вірну відповідь, яка оцінюється в 30 балів (у випадку невірної відповіді – 0 балів).

Максимальна можлива сумарна кількість набраних вступником балів за виконання теоретичних та розрахунково-аналітичних завдань складає 200 балів.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка фахового вступного випробування складає не менше 100 балів.

Голова предметної екзаменаційної комісії

Марина КУДІНОВА

Затверджено на засіданні
приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
протокол №2 від 15 квітня 2024 року

Відповідальний секретар
приймальної комісії Сергій ЄЛЬЦОВ